

ΠΩΣ ΤΗ ΛΕΝΕ ΑΥΤΗ ΤΗ ΧΩΡΑ; ΠΩΣ;

ΠΡΩΤΕΣ ΣΚΕΨΕΙΣ ΜΕ ΑΦΟΡΜΗ ΜΙΑ ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΠΟΥ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΣΥΜΦΩΝΙΑ

«Θέλουμε να έχουμε την κυριότητα (ownership) των ζητημάτων της περιοχής μας, αλλά και την ευθύνη για το τι συμβαίνει στην περιοχή μας».¹

Εδώ και τρεις βδομάδες μιλάνε οι πάντες για μια συμφωνία και για ένα κράτος που -επιτέλους- θα αποκτήσει όνομα. Κοίτα να δεις όμως κάτι πράγματα. Η συμφωνία που λένε ότι υπάρχει, στην ουσία δεν υπάρχει και το κράτος που λένε ότι δεν είχε όνομα, στην ουσία είχε. Αναφερόμαστε, φυσικά, στην περίφημη συμφωνία των Πρεσπών και το κράτος της Μακεδονίας. Δεν ξεχνιόμαστε, ε; Η χώρα των κεντρικών Βαλκανίων που συνορεύει με το Κόσοβο στα βορειοδυτικά, τη Σερβία στα βόρεια, τη Βουλγαρία στα ανατολικά, την Ελλάδα στα νότια και την Αλβανία στα δυτικά, ονομάζεται Μακεδονία. Εδώ και τρεις βδομάδες, λοιπόν, ακούμε και διαβάζουμε αναλύσεις, άλλες ποτισμένες στην αισιοδοξία κι άλλες βουτηγμένες στην απελπισία, με τη μια πλευρά να καυχείται για την ικανότητά της να λύνει «προβλήματα» και την άλλη να κραυγάζει για την ανείπωτη «εθνική προδοσία». Υπέρ ή κατά; Με τους συριζαίους ή με τους φασίστες; Μετά το «μνημόνιο-αντιμνημόνιο», ένα νέο πατριωτικό δίλημμα ανατέλλει. Και το συναίσθημα έχει βαρέσει κόκκινο. Μη χολοσκάτε, όμως, παιδιά. Το ελληνικό κράτος έχει προνοήσει για όλους σας κι έχει θέσει ως προϋπόθεση για να φτάσει η συμφωνία να συζητηθεί στην ελληνική Βουλή να προχωρήσει η Μακεδονία σε συνταγματική αναθεώρηση. Με άλλα λόγια, απαιτεί να έρθουν τα πάνω κάτω στη γειτονική χώρα και τότε και μόνο τότε λέει ότι θα σκεφτεί αν θα την επικυρώσει. Άρα ας αλλάξουν οι γείτονες, ό,τι αλλάζει, ας βρουν τρόπο να διαχειριστούν τους όποιους εσωτερικούς κραδασμούς, τις κοινωνικές δυσarέσκειες και τις πολιτικές διαφωνίες που τυχόν προκύψουν και στα καπάκια ας κάνουν κι ένα δημοψήφισμα. Ε, και μετά βλέπουμε.

Ψυχραιμία, λοιπόν. Με τα ως τώρα δεδομένα κανενός είδους συμφωνία δεν υπάρχει, οπότε όσοι ρίχνουν κατάρες στον Κοτζιά για το κακό που προκάλεσε στην πατρίδα, να ζητήσουν συγγνώμη ή έστω να ρίξουν καμιά μετάνοια. Εμείς από τη μεριά μας, θα προσπαθήσουμε να υποστηρίξουμε δύο πράγματα: 1) το ελληνικό κράτος δεν συνηθίζει να λύνει ζητήματα, αλλά να δημιουργεί, 2) η δραστηριότητα του ελληνικού κράτους στα Βαλκάνια γίνεται λίγο πιο κατανοητή αν την εντάξει κανείς στο συνεχές της εξωτερικής πολιτικής κι αν την φέρει στα κυβικά της καθημερινότητάς μας. Οπότε, φίλοι αναγνώστες, ας αρχίσουμε με τα βασικά κι από Σεπτέμβρη επανερχόμαστε με νέες εκτιμήσεις.

ΚΥΡΙΕ ΥΠΟΥΡΓΕ, ΛΥΝΕΤΕ ΚΑΙ ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΑ:

Στα μέσα Ιούνη, ο κύριος Κοτζιάς μάς ανακοίνωσε ότι βρέθηκε η λύση στο λεγόμενο πρόβλημα-βαρίδι της εξωτερικής πολιτικής και ποιος τη χάρη μας τώρα. Στο εξής, μας είπε, το γειτονικό κράτος θα έχει ένα όνομα της προκοπής: θα το λένε Βόρεια Μακεδονία. Μας είπε ακόμη ότι ο ΣΥΡΙΖΑ δεν δέιλιασε, όπως είχαν κάνει στο παρελθόν ΠΑΣΟΚ και ΝΔ, κι έτσι τώρα έχουμε μια σούπερ ντούπερ συμφωνία που θα φέρει την ομαλή συνύπαρξη και τη συνεργασία στα Βαλκάνια. Δηλαδή; Δηλαδή το ελληνικό κράτος που το 1991 δεν αναγνώρισε τη νεοσύστατη τότε Μακεδονία και που από την πρώτη κιόλας μέρα της ύπαρξής της την αντιμετώπιζε ως ελληνική ενδοχώρα, που το 1994 της επέβαλε εμπάργκο, που το 2008 έβαλε βέτο στην προοπτική ένταξής της στο ΝΑΤΟ παραβιάζοντας μονομερώς την ενδιάμεση συμφωνία του 1995 βασανίζεται εδώ και κοντά τρεις δεκαετίες κι ευτυχώς τώρα θα ανασάνει; Καλά. Βέβαια, αυτό που διαχρονικά κάνει το ελληνικό κράτος είναι να υπενθυμίζει ότι έχει λόγο στο τι γίνεται στη γειτονία του κι ότι μπορεί να μπλοκάρει μια σειρά από κινήσεις του άλλου κράτους. Τώρα που το σκεφτόμαστε, δεν είναι να απορούμε που το τελευταίο διάστημα αξιώνει να αλλάξει η Μακεδονία τα πάντα: από το Σύνταγμά της μέχρι τα διαβατήρια κι από τις πινακίδες κυκλοφορίας μέχρι τα βιβλία Ιστορίας.

Το ελληνικό κράτος, εδώ και 27 χρόνια, ασκεί μια ιδιαίτερος επιθετική πολιτική που σε μεγάλο βαθμό περνάει στο ντούκου. Παρουσιάζεται ως θιγμένο και αδύναμο, μξοκλαίγεται που ο κακός ο κόσμος τάχα δεν δείχνει κατανόηση στις παλαβομάρες περί τρισχιλιετούς ελληνικής παρουσίας στην εν λόγω γεωγραφική ζώνη και καταφέρνει να μην ακούγεται κιχ για τις αναμφισβήτητες «επι-

τυχίες» του. Το ότι το 1994, για παράδειγμα, αποφάσισε να αποκλείσει και να αποκόψει το κράτος της Μακεδονίας από τις εμπορικές συναλλαγές με το λιμάνι της Θεσσαλονίκης, το ότι δηλαδή έδειξε εμπράκτως ποιος θα έχει το πάνω χέρι στις «διαπραγματεύσεις», συνήθως αποσιωπάται πλήρως. Κατανοητό. Η επιβολή οικονομικού αποκλεισμού σε ένα κράτος που θεωρείται «του χεριού σου», όσο να πεις χαλάει το διαχρονικό εθνικό αφήγημα περί «απειλής από τον βορρά». Εμείς όμως πρέπει να έχουμε πάντα στο μυαλό μας ότι εδώ μιλάμε για ένα κράτος που έφτασε στο σημείο να επιβάλει εμπάργκο και ταυτόχρονα κατόρθωσε να μην του γίνεται η παραμικρή κριτική γι' αυτό. Και τότε ίσως καταλάβουμε καλύτερα το πώς μετά από δυόμιση δεκαετίες έφτασε στο σημείο να απαιτεί από τη Μακεδονία να αλλάξει το Σύνταγμά της κι όλοι να σφουρίζουν αδιάφορα. Γιατί, αν δεν κάνουμε λάθος, δεν είναι και πολύ συνηθισμένο πράγμα να μιλάει ένα κράτος για τα εσωτερικά του γειτονικού του με τέτοιο τρόπο που να αξιώνει από το δεύτερο να προβεί σε «ολική επαναφορά» και μάλιστα χωρίς να έχει προηγηθεί πόλεμος ή εσωτερική διάλυση/κατάρρευση. Γι' αυτό κι όταν ακούσαμε τον Κοτζιά να εξηγεί κατά τη συζήτηση για την πρόταση δυσπιστίας που κατέθεσε η ΝΔ με αφορμή την επικείμενη συμφωνία των Πρεσπών² από πού εμπνεύστηκε το κείμενο και ποια προηγούμενη συμφωνία είχε ως μούσουλ, μας ήρθε μια μικρή ανατριχίλα:

Καθίσαμε και μελετήσαμε τη συμφωνία Δυτικής Γερμανίας – Λαϊκής Δημοκρατίας της Γερμανίας (Ανατολικής Γερμανίας), ήταν η συμφωνία ένταξης της Ανατολικής Γερμανίας στη Δυτική, ενός κράτους εχθρικού και κοινοκοινομικά.

Αν δεν κάνουμε και πάλι λάθος, η Ανατολική Γερμανία ήταν ένα κράτος που έχασε στον Ψυχρό Πόλεμο, και στη συνέχεια προσαρτήθηκε -χωρίς τη διεξαγωγή ένοπλων συγκρούσεων- από τη Δυτική Γερμανία που κέρδισε στον Ψυχρό Πόλεμο. Κι από αυτόν τον γάμο προέκυψε η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας. Εμείς, φυσικά, δεν προσπαθούμε να σπείρουμε τον τρόμο και να υπονοήσουμε ότι ο υπουργός Εξωτερικών απεργάζεται σχέδια κατάκτησης της Μακεδονίας. Λέμε όμως ότι το να χρησιμοποιεί ως παράδειγμα μια συμφωνία προσάρτησης μιας κρατικής δομής από μια άλλη, δεν μας φαίνεται και πολύ «φιλειρηνική» κίνηση. Το ότι αυτή η ξεκάθαρα επιθετική αναφορά ούτε καν αναγνωρίζεται ως τέτοια, μάλλον επιβεβαιώνει τον αρχικό μας ισχυρισμό περί συνέχειας της άσκησης πίεσης και της δημιουργίας ζητημάτων στο μακεδονικό κράτος. Ας μας πουν λοιπόν όλοι αυτοί οι ευαίσθητοι αριστεροί που και καλά βλέπουν να ξεπροβάλλει η νέα εποχή στα Βαλκάνια, τι πραγματικά εννοούν όταν λένε ότι είναι υπέρ μιας τέτοιας συμφωνίας. Εννοούν ότι το ελληνικό κράτος έχει κάθε δικαίωμα να απαιτεί από τους γείτονες να «επαναπροσδιοριστούν»; Εννοούν ότι δικαιούται να έχει λόγο για το στιδήποτε αφορά το κράτος της Μακεδονίας; απ' το τι θα λέει το Σύνταγμα μέχρι το αν θα μπει η όχι στην ΕΕ και το ΝΑΤΟ; Ας μας πει λόγου χάρη ο Δημήτρης Ψαρράς της *Εφημερίδας των Συντακτών*, που εκτός από ειδικός ναζιστολόγος είναι και όψιμος αναλυτής των εξωτερικών ζητημάτων, γιατί δεν βλέπει παρά «σωστές επιλογές ΣΥΡΙΖΑ» και «λάθος επιλογές ΝΔ».³ Εντάξει. Είναι παλιόθεν γνωστό ότι για τους αριστερούς ειδήμονες είναι πολύ πιο βολικό να προσωποποιούν το λεγόμενο «μακεδονικό» και να ρίχνουν το ανάθεμα σχεδόν αποκλειστικά στον υπερφιλόδοξο και αποστάτη Σαμαρά. Πού να λες τώρα ότι τα άτομα είναι φορείς και εκφραστές κρατικών πολιτικών και οι κινήσεις τους εντάσσονται μέσα σε ένα συνεχές που ξεπερνάει κατά πολύ τον όποιο Σαμαρά και τον όποιο Κοτζιά.

ΤΣΙΓΚΛΑ, ΤΣΙΓΚΛΑ ΚΑΤΙ ΘΑ ΓΙΝΕΙ

Τα επιτελεία του υπουργείου Εξωτερικών έχουν βαθιά και πολύχρονη εμπειρία και είναι ιδιαίτερος εξασκημένα σε τακτικές του είδους blame game: εγώ κάνω ότι θέλω να επιλύσω μια διαφωνία, ζητάω από τον άλλο να αποδεχτεί κάτι ακραίο και στο τέλος, όταν ναυαγήσουν οι διαπραγματεύσεις, ρίχνω το φταίξιμο

**Επειδή οι μεγάλες ιδέες
δεν είναι αποτέλεσμα παρθενογένεσης**

Sacred Reich, *SURF NICARAGUA*, EP, 1988.

πάνω του. Αυτή τη διαπραγματευτική μέθοδο την ακολουθεί η ελληνική διπλωματία κατά κόρον την τελευταία διετία που και καλά δίνει μάχη για την επίλυση του κυπριακού.⁴ Ξεχειλίζοντας από διαλλακτικότητα, φάνηκε να λέει στην Τουρκία: «Α, έχω μια καλή ιδέα. Θα φύγουν οι στρατοί των εγγυητριών δυνάμεων από την Κύπρο και θα μείνει μόνο ένας στρατός: ο ελληνοκυπριακός (δηλ., ο ελληνικός). Τι λέτε; Δίκαιο δεν είναι; Όχι; Ε, τότε καταραμένοι Τούρκοι εσείς φταίτε που βουλιάζουν οι συνομιλίες».

Για να επιστρέψουμε πάντως στην περίφημη συμφωνία με τη Μακεδονία, ανεξάρτητα με το τι θα συμβεί μέσα στους επόμενους μήνες (η ρευστότητα του πολιτικού σκηνικού εξακολουθεί να υφίσταται, άλλωστε, οπότε ποιος μπορεί να ξέρει τι θα συναντήσουμε μετά το καλοκαίρι;), ένα είναι το σίγουρο: το υπουργείο Εξωτερικών είναι ιδιαίτερος δραστήριος κι αυτό δεν πρέπει να μας αφήνει καθόλου αδιάφορος: είτε η δράση του έχει στο επίκεντρο την Τουρκία και την Ανατολική Μεσόγειο, είτε έχει τα Βαλκάνια και τη Νοτιοανατολική Ευρώπη. Το ελληνικό κράτος υποστηρίζει πως επιθυμεί διακαώς να λύσει τις εκκρεμότητες του παρελθόντος με κράτη όπως η Μακεδονία κι η Αλβανία προκειμένου να στοχοπροσηλωθεί στην Τουρκία (και να κάνει, άραγε, τι;). Στην πραγματικότητα, βέβαια, αυτό που επιθυμεί (και κάνει) είναι να επιδίξει σε ένα αδιάκοπο τσίγκλισμα των ισορροπιών σε ολόκληρη την ακτίνα ενδιαφέροντος του στη λογική του «κάτσε να δούμε». Γι' αυτό και δεν πρέπει να σκεφτόμαστε με όρους τελεσίδικων αποφάσεων και οριστικών λύσεων. Αντίθετα, μας φαίνεται ότι πρέπει να βλέπουμε όσο πιο συνολικά γίνεται το πώς ξεδιπλώνεται η εξωτερική πολιτική και να καταδεικνύουμε τα γενικά της χαρακτηριστικά, τα οποία στη συγκεκριμένη χρονική στιγμή είναι ξεκάθαρα επιθετικά. Πριν από λίγες ημέρες ο Κοτζιάς αναφέρθηκε και στο ζήτημα της ανακήρυξης ΑΟΖ με την Αλβανία:⁵

Δημοσιογράφος: Πάντως στην οριοθέτηση των θαλασσιών ζωνών με την Αλβανία απ' ό,τι καταλαβαίνω, βάση είναι τα 12 μίλια.

Κοτζιάς: Ναι, εννοούμε βάση για την Αιγιαλίτιδα ζώνη. Γιατί ξέρετε, η ΑΟΖ δε μας δίνει κυρίαρχα δικαιώματα, δεν είναι κυριαρχία, δεν είναι σαν έδαφος, ενώ η Αιγιαλίτιδα ζώνη είναι σαν το έδαφος, είναι κυρίαρχα δικαιώματα, είναι επέκταση της Ελλάδος και η επέκταση της Ελλάδος είναι μια πράξη που θα την κάνουμε και θα είναι η πρώτη φορά που η Ελλάδα μετά από δεκαετίες θα επεκτείνει το χωρικό της ορίζοντα. (...) Η επέκταση της Αιγιαλίτιδας ζώνης είναι ο διπλασιασμός της Αιγιαλίτιδας ζώνης, δηλαδή στο θαλάσσιο χώρο είναι διπλασιασμός της κυριαρχίας μας.

Δημοσιογράφος: Τι αριθμός θα είναι τα χιλιόμετρα, αυτό να μας πείτε.

Κοτζιάς: Δε σας το λέω διότι θα την επεκτείνουμε σταδιακά και άρα θα σας μαρτυρήσω με ποιον τρόπο.

Διπλασιασμός της κυριαρχίας, επέκταση μετά από δεκαετίες... Το υπουργείο Εξωτερικών νιώθει άνετα με τη χρησιμοποίηση μιας τόσο απροκάλυπτα επιθετικής γλώσσας, οι συριζαίοι θαυμάζουν τον Κοτζιά ως γεφυροποιό, οι φασίστες τον κατηγορούν ως εθνικό μειοδότη κι η ζωή συνεχίζεται. Κι έτσι φτάσαμε και στους φασίστες και στο πώς η πολιτική της μεγακλίμακας συναντάει τη μικροκλίμακα της γειτονιάς και της καθημερινότητας. Είναι γνωστό ότι τα ιερά και τα όσια, τα «εθνικά ζητήματα», προσφέρονται ποικιλοτρόπως για να κάνουν οι φασίστες το κομμάτι τους. Τον Γενάρη που μας πέρασε μερικά από τα φασιστοκαθάρματα που συμμετείχαν στο συλλαλητήριο της Θεσσαλονίκης πήγαν κι έκαψαν την κατάληψη Libertatia, ενώ στα τέλη Ιούνη κάποιοι αντίστοιχοι επιτέθηκαν στην κατάληψη ΠΙΚΠΑ στα Πετράλωνα. Και στη δεύτερη περίπτωση οι φασίστες βρίσκονταν στον δρόμο με αφορμή ένα συλλαλητήριο «για την υπεράσπιση της ελληνικότητας της Μακεδονίας». Άρα τι έχει πίσω από το διαρκές κι επιθετικό τσίγκλισμα των «εθνικών ζητημάτων» που μας αφορά άμεσα; Έχει φασίστες που ίσως και να σκέφτονται ότι μπροστά τους ανοίγεται μια ευκαιρία να ξαναβγούν από τις τρύπες τους. Κι έχει σημασία ότι αυτή την ευκαιρία τούς τη δίνει το ίδιο το ελληνικό κράτος. Οπότε όποιος προσπαθεί να αποκωδικοποιήσει τις επίσημες πολιτικές και να βγάλει άκρη με τα διακρατικά πλακώματα, θα πρέπει να είναι έτοιμος και για αντιηρωικές κι όμως τόσο αναγκαίες πράξεις όπως είναι π.χ το να κρατιέται μια πλατεία ή μια γειτονιά ολόκληρη καθαρή από φασίστες.

1. Δήλωση του Νίκου Κοτζιά στα πλαίσια της Διάσκεψης της Ρόδου στις 22 Ιούνη 2018.
2. Ολόκληρη η ομιλία του Κοτζιά υπάρχει στη σελίδα του υπουργείου Εξωτερικών: www.mfa.gr/epikairota/proto-thema/omilia-upourgou-exoterikon-kotzia-sten-bouleton-ellenon-kata-te-suzetese-epi-tes-protases-duspistias-kata-tes-kuberneses-epo-ten-axiomatike-antipoliteuse-athena-16062018.html
3. Γιάννης Μπασκάκης, Δημήτρης Ψαρράς, «Η μακεδονική σαλάτα της Νέας δημοκρατίας», ένθετο στην *Εφημερίδα των Συντακτών*, 23/06/2018.
4. Βλέπε σχετικά «Η μαύρη τρύπα στον χάρτη και πώς να μείνει μαύρη για πάντα: οδηγίες για τη μη επίλυση του κυπριακού», *antifa* #54, 12/2016.
5. Η συνέντευξη δόθηκε στον ραδιοφωνικό σταθμό *News 24/7* και στην εκπομπή «Παιχνίδια εξουσίας» στις 28 Ιούνη. Η απομαγνητοφώνηση της συνέντευξης υπάρχει στη σελίδα του υπουργείου Εξωτερικών: www.mfa.gr/epikairota/proto-thema/sunenteuxe-upourgou-exoterikon-kotzia-sto-radiophoniko-stathmo-news-247-kai-sten-ekpompe-paikhnia-exousias-me-tous-demosiographous-skoure-kai-spanou-athena-28062018.html

Ο Κοτζιάς μίλησε στις 3 Ιούλη Στο Κόκκινο κι είπε μεγάλες αλήθειες...

Οι συμφωνίες που κάνουμε και με την Βόρεια Μακεδονία και αυτή που δουλεύουμε και να δούμε πότε θα τελειώσει με την Αλβανία, είναι συμφωνίες που πρέπει να αντέξουν στο χρόνο, που λύνουν και δεν δημιουργούν προβλήματα, που γίνονται κατανοητές και αποδεκτές μέσα στο χρόνο από τις δυο πλευρές και που βγαίνουν κερδισμένες και οι δυο πλευρές.